

The Use of Interactive Technologies in the Formation of Self-Educational Competence of Future Lawyers

UDC 378.147:34-057.875

DOI: <https://doi.org/10.15421/1726137>**Miroshnichenko Valentyna**Dr.Sc., Full Prof., <https://orcid.org/0000-0002-3931-0888>, mvi_2016@ukr.net*National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)*

Abstract.

The relevance of this study is determined by the need to prepare professionals capable of continuous professional self-development, critical thinking, independent acquisition and updating of legal knowledge, and adaptation to dynamic changes in legislation and the contemporary legal environment.

Purpose. The aim of the article is to substantiate the expediency of using interactive technologies and to develop practical recommendations for their application in the formation of future lawyers' self-educational competence.

Results. The article examines the role of interactive technologies in the development of self-educational competence among future lawyers. The concept of self-educational competence is analyzed, and its development is shown to depend on the professional requirements of legal practice. The findings indicate that interactive technologies focused on human rights, fundamental freedoms, and legal terminology enhance its development.

Conclusions. The effective development of self-educational competence among future lawyers is achieved through the systematic and integrated use of interactive learning technologies that promote active cognitive engagement, foster the ability for independent professional development, and support the continuous updating of legal knowledge. Based on the findings, practical recommendations are proposed for the use of interactive technologies in developing the self-educational competence of future lawyers. These include aligning the content, forms, and methods of instruction with the realities of future legal practice; systematically integrating interactive technologies into legal education; applying the case method based on real court cases and practical legal situations; implementing problem-based learning; using simulation technologies; and introducing project-based learning focused on the independent implementation of research and practice-oriented legal projects.

Keywords: self-educational competence, future lawyers, interactive technologies, self-education, students, independent cognitive activity

Використання інтерактивних технологій у формуванні самоосвітньої компетентності майбутніх юристів

Мірошніченко Валентина*Національний університет біоресурсів і природокористування України (Київ, Україна)*

Анотація.

Актуальність дослідження зумовлена потребою підготовки фахівців, здатних до безперервного професійного саморозвитку, критичного мислення, самостійного здобуття й оновлення правових знань та адаптації до динамічних змін у законодавстві й сучасному правовому середовищі.

Мета статті. Обґрунтувати доцільність та розробити практичні рекомендації з використання інтерактивних технологій у формуванні самоосвітньої компетентності майбутніх юристів.

Результати. Висвітлено роль інтерактивних технологій у формуванні самоосвітньої компетентності майбутніх юристів. Проаналізовано поняття самоосвітньої компетентності майбутніх юристів. З'ясовано залежність процесу формування самоосвітньої компетентності майбутніх юристів від особливостей юриста-професіонала. Установлено, що оптимізації процесу формування самоосвітньої компетентності майбутніх юристів сприятиме використання інтерактивних технологій, орієнтованих на вивчення прав і свобод людини, юридичної термінології.

Висновки. Ефективне формування самоосвітньої компетентності майбутніх юристів досягається за умови систематичного та комплексного використання інтерактивних технологій навчання, які забезпечують активну пізнавальну діяльність студентів, розвиток здатності до самостійного професійного вдосконалення та безперервного оновлення правових знань. Запропоновано практичні рекомендації щодо використання інтерактивних технологій у формуванні самоосвітньої компетентності майбутніх юристів: наблизити зміст, форми й методи навчання до реальних умов майбутньої професійної діяльності юристів; систематично інтегрувати інтерактивні технології у професійну підготовку майбутніх юристів; використовувати кейс-метод на основі реальних судових справ і практичних юридичних ситуацій; запроваджувати проблемно-орієнтоване навчання; використовувати технології моделювання; проєктне навчання, орієнтоване на самостійне виконання дослідницьких і практико-орієнтованих юридичних проєктів.

Ключові слова: самоосвітня компетентність, майбутні юристи, інтерактивні технології, самоосвіта, студенти, самостійна пізнавальна діяльність

Стаття надійшла / Article arrived: 07.07.2026 // Схвалено до друку / Accepted: 11.08.2026 // Підписано до друку / Approved for printing: 13.08.2026

Вступ.

Професійна діяльність юриста передбачає ґрунтовне розуміння процесів, що відбуваються в різних сферах суспільного життя, насамперед у правовій. Стрімкі зміни законодавства, цифровізація юридичної діяльності, використання інформаційно-аналітичних систем та міжнародних правових баз даних створюють актуальність дослідження проблеми формування самоосвітньої компетентності майбутніх юристів. У науково-педагогічних дослідженнях питання використання інтерактивних технологій у формуванні самоосвітньої компетентності майбутніх фахівців розглядаються, переважно, з позицій компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, проблемного, контекстного, інформаційно-цифрового, рефлексивного та системного підходів. Вважаємо комплексне застосування цих підходів забезпечить розвиток мотивації до самоосвіти, здатності до безперервного професійного самовдосконалення. Результати проведеної дослідно-експериментальної роботи підтвердили, що рівень сформованості самоосвітньої компетентності майбутніх юристів безпосередньо залежить від того, наскільки ефективно організовано освітній процес. Важливу роль у цьому відіграє виважений добір форм, методів і засобів навчання, які відповідають змісту професійної підготовки та освітнім потребам студентів.

У цьому розумінні особливого значення набувають інтерактивні технології навчання, адже вони забезпечують активне залучення студентів до освітнього процесу, сприяють розвитку самостійності, уміння аналізувати правову інформацію, ефективно взаємодіяти в професійному середовищі та формують готовність до безперервного професійного самовдосконалення.

Метою статті є обґрунтувати доцільність та розробити практичні рекомендації щодо використання інтерактивних технологій у формуванні самоосвітньої компетентності майбутніх юристів. Для досягнення поставленої мети використано такі методи: теоретичні – аналіз, синтез, порівняння, узагальнення та систематизація наукових джерел для уточнення сутності самоосвітньої компетентності майбутніх юристів, визначення можливостей інтерактивних технологій у її формуванні; структурно-логічний аналіз – для визначення взаємозв'язку між компонентами самоосвітньої компетентності та інтерактивними технологіями навчання; педагогічне моделювання – для розроблення практичних рекомендацій.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Проблема підготовки юристів до професійної діяльності загалом досліджувалась О. Братковою, С. Вихровим, О. Грищенко, О. Єфремовою, Р. Кацавцем, О. Федоренко та ін.

Теоретичні основи самоосвіти та самоосвітньої

компетентності висвітлено у працях (Кравцова, 2024; Федь, Вікторенко & Вовк, 2021; Потапчук & Кравець, 2021; Перкатий, 2016). Самарук (2019) обґрунтувала структуру самоосвітньої компетентності, виокремила її мотиваційний, організаційний, процесуальний і контрольно-рефлексивний компоненти, а також визначила педагогічні умови її ефективного формування у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців. Пришупа (2016) теоретично обґрунтовує та експериментально перевіряє методику щодо розвитку умінь майбутніх інженерів самостійно здобувати знання.

Окремий напрям досліджень присвячений безпосередньо формуванню самоосвітньої компетентності майбутніх юристів. Так, Лисицький (2025) розглядає самоосвітню компетентність майбутнього юриста як інтегративну характеристику особистості, що поєднує мотиваційно-ціннісне ставлення до самоосвіти, здатність до самостійної пізнавальної діяльності та прагнення до безперервного професійного самовдосконалення. Дослідник Матковський (2026) доводить, що ефективне формування готовності майбутніх юристів до самоосвіти ґрунтується на поєднанні компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, аксіологічного, системного та технологічного підходів. Водночас, Тернавська & Беляєва (2026) визначають роль самоосвіти та юридичної практики у формуванні професійних компетентностей майбутніх юристів та обґрунтування ефективних підходів їх організації. Дедалі більше уваги приділяється необхідності поєднання самоосвітньої діяльності з практичною підготовкою майбутніх юристів (Пришупа, 2016; Матковський, 2026).

Попри значну кількість наукових праць, присвячених проблемі самоосвітньої компетентності, аналіз сучасних досліджень свідчить, що окремі її аспекти потребують подальшого наукового осмислення. Зокрема, недостатньо дослідженими залишаються питання інтеграції сучасних освітніх технологій у процес формування самоосвітньої компетентності майбутніх юристів. Це зумовлює актуальність дослідження.

Результати дослідження.

Потреба у розробленні педагогічних технологій виникла у зв'язку з ідеєю управління педагогічним процесом. І. Дичківська (2004) виокремлює таку особливість педагогічної технології, як гарантування кінцевого результату і проєктування освітнього процесу. У наших наукових пошуках кінцевим результатом є сформованість самоосвітньої компетентності майбутніх юристів. У сучасній теорії та практиці освіти розроблено значну кількість педагогічних технологій, що різняться за цілями, змістом, методичними підходами та механізмами реалізації. Водночас процес досягнення окремої

мети потребує від педагога створення авторської технології, яка інтегрує найбільш доцільні методи, форми та засоби організації освітнього процесу. Саме вміння підібрати таку технологію, враховуючи вимоги освітньої програми, особливості контингенту здобувачів освіти та очікувані результати навчання, є одним із показників педагогічної майстерності.

Зупинимось коротко на аналізі поняття самоосвітньої компетентності. Доречними є зауваження дослідників, що самоосвіту та компетентність можна вважати базовими поняттями для самоосвітньої компетентності. Учені трактують їх по-різному. Самоосвіту дослідники розуміють як потенціал інтерактивних технологій (Федь, Вікторенко & Вовк, 2021). Водночас, Нітченко (2023) самоосвіту розглядає як цілеспрямовану діяльність, спрямовану на самостійне здобуття знань. Застосування кейс-методу сприяє формуванню практичних навичок. Самостійну діяльність доцільно розглядати як одну з провідних форм організації навчального процесу, яка передбачає самостійне опанування студентом навчального матеріалу без безпосереднього керівництва викладача як під час аудиторних занять, так і в процесі позааудиторної навчальної діяльності (Мірошніченко, 2019).

Самоосвіта є значно ширшим явищем, ніж самостійна робота. Вона характеризується усвідомленим і добровільним прагненням людини до постійного розвитку, поглиблення знань, розширення культурного кругозору та вдосконалення власних компетентностей через самостійну навчальну і науково-дослідницьку діяльність, тобто однією з форм реалізації самоосвіти є самостійна робота. Така думка узгоджується позицією дослідників, що самостійна робота є одним із засобів самоосвіти... самостійна робота студентів як різновид навчально-пізнавальної діяльності сприяє формуванню готовності до систематичного й самостійного оновлення та поглиблення знань, розвитку вмінь орієнтуватися в значних обсягах інформації й використовувати її для розв'язання навчальних і професійних завдань. Водночас вона забезпечує поступовий перехід від простіших до складніших рівнів розумової діяльності, створюючи необхідні передумови для формування самоосвітньої компетентності. Погоджуємося, що особливості формування самоосвітньої компетентності в процесі професійної підготовки доцільно розглядати крізь призму взаємозв'язку освіти та самоосвіти. Самоосвіта є не лише закономірним результатом професійної освіти, а й однією з ключових умов забезпечення її результативності (Потапчук & Кравець, 2021).

Поділяємо наукову позицію Н. Кравцової, щодо здатності самоосвітньої компетентності забезпечувати набуття, оновлення й творчого застосування знань, базується на прагненні до професійного й особистісного самовдосконалення,

умінні планувати й організовувати власну освітню діяльність, здійснювати її саморегуляцію та оцінювання результатів (Кравцова, 2024). Самоосвітня компетентність юриста, за Ткаченко (2019), є інтегративною професійно-особистісною характеристикою, що відображає готовність і здатність фахівця безперервно та самостійно оновлювати власні правові знання, опановувати новели законодавства, аналізувати судову практику й сучасні наукові підходи з метою ефективного вирішення професійних правових завдань. На думку І. Мельничук, за інтерактивного навчання знання формуються в результаті активної взаємодії учасників освітнього процесу (Мельничук, 2011). Інтерактивне навчання розглядаємо як спосіб пізнання, що ґрунтується на активній співпраці всіх учасників освітнього процесу. Воно передбачає спільний пошук шляхів розв'язання проблем, моделювання професійно орієнтованих ситуацій, обмін досвідом, аналіз і рефлексивне оцінювання власних дій та діяльності інших учасників навчання. Тому підбираючи оптимальні технології для формування самоосвітньої компетентності майбутніх юристів, варто врахувати особливості юриста-професіонала.

До провідних характеристик професійно компетентного юриста належать здатність оперативно адаптувати власну правову позицію до змін у законодавстві, уміння самостійно тлумачити складні правові норми та конструкції, а також розвинена інформаційна культура, що дає змогу своєчасно відрізнити чинні нормативно-правові положення від застарілих (Шевченко, 2020).

Вважаємо, для того, щоб удосконалити процес формування самоосвітньої компетентності майбутніх юристів, потрібно використовувати такі інтерактивні технології, як технологія проблемного навчання; проєктна технологія; технологія змішаного (електронного) навчання; технологія портфоліо. Саме вони формують уміння самостійно працювати з нормативно-правовими актами, судовою практикою, науковими джерелами, здійснювати самооцінювання результатів навчання та планувати подальший професійний розвиток.

Слушною є рекомендація (Коваль, 2016) використовувати комплекс різноманітних форм і методів навчання, що є елементами інтерактивних технологій, зокрема пізнавально-творчі методи навчання, виконання ситуаційних завдань та вправ з юридичної тематики, розроблення та захист проєктів, підготовка тематичних вікторин, рефератів, аналітичних оглядів. Не менш важливими є дискусійні методи навчання. Обговорення актуальних правових і суспільних проблем, зокрема питань взаємодії людини й суспільства, прав і обов'язків молодих фахівців, верховенства права, конституційного розвитку держави та правового статусу особи, сприяє формуванню правової свідомості, аргументованого

мислення, навичок професійної комунікації та здатності приймати виважені юридичні рішення.

Поєднання кращих надбань педагогічної традиції із сучасними інтерактивними методами навчання сприяє підготовці фахівця, здатного до безперервного професійного самовдосконалення, оперативного оновлення правових знань і ефективної діяльності в умовах постійних змін законодавства. Тому застосування інтерактивних технологій у процесі професійної підготовки майбутніх юристів є важливою умовою формування їхньої самоосвітньої компетентності.

Висновки.

Отже, ефективне формування самоосвітньої компетентності майбутніх юристів досягається за умови систематичного та комплексного використання інтерактивних технологій навчання. Практичними рекомендаціями щодо використання інтерактивних технологій у формуванні самоосвітньої компетентності майбутніх юристів є такі: забезпечити формування готовності науково-педагогічних працівників до організації інтерактивного освітнього процесу; максимально наблизити зміст, форми й методи навчання до реальних умов майбутньої професійної діяльності юристів; доцільно гармонійно поєднувати інтерактивні технології із традиційними методами навчання; самостійно опрацьовувати нормативно-правові акти, судову практику, наукові статті та шукати правильні шляхи розв'язання

професійних проблем; запроваджувати проблемно-орієнтоване навчання, яке передбачає самостійне визначення способів розв'язання правових проблем, формує дослідницькі вміння та потребу в безперервному оновленні знань; використовувати технології моделювання професійної діяльності (судові засідання, переговори, медіація, рольові ігри); проводити круглі столи, дискусії, юридичні вікторини, дебати для розвитку професійного мислення майбутніх юристів та їх уміння спілкуватися в професійній обстановці; упроваджувати проєктне навчання, орієнтоване на самостійне виконання дослідницьких і практико-орієнтованих юридичних проєктів; доцільно використовувати технології рефлексивного навчання, зокрема електронне портфоліо, щоденники професійного розвитку, самооцінювання та взаємооцінювання. Їх застосування допомагає студентам усвідомити власні освітні потреби, об'єктивно оцінити рівень сформованості професійних компетентностей, визначити напрями подальшого розвитку, планувати власну самоосвітню діяльність; доцільно створювати таке інтерактивне освітнє середовище, в якому взаємодія між педагогом і майбутніми юристами вибудовується на партнерстві та взаємній повазі.

Перспективним напрямом подальших досліджень є вивчення можливостей інтерактивних технологій у формуванні самоосвітньої компетентності майбутніх юристів.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

- Дичківська, І. М. (2004). *Інноваційні педагогічні технології : навчальний посібник*. Київ : Академвидав.
- Коваль, І. В. (2016). *Правове виховання студентів у навчально-виховному процесі педагогічного коледжу: автореф. ... канд. пед. наук: 13.00.07*. Умань.
- Кравцова, Н. В. (2024). Сутність і структура самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів машинобудівних спеціальностей. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*, 25(1). [https://doi.org/10.35387/od.1\(25\).2024.124-137](https://doi.org/10.35387/od.1(25).2024.124-137)
- Лисицький, М. Ю. (2025). Зміст самоосвітньої компетентності майбутнього юриста. *Адміністративно-правове, соціологічне та психологічне забезпечення діяльності Національної поліції України : зб. Матеріалів наук.-практ. конф. м. Вінниця: ХНУВС, Ч. II*. <https://dspace.univd.edu.ua/handle/123456789/24778>
- Матковський, А. О. (2026). Модель формування готовності майбутніх юристів до професійного саморозвитку засобами неформальної освіти. *Вісник Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені Академіка Степана Дем'янчука. Серія: Педагогіка та психологія*, 2. <https://doi.org/10.32782/3041-2021/2026-2-23>
- Мельничук, І. М. (2011). *Теорія і практика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників засобами інтерактивних технологій : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04*. Тернопіль.
- Мірошніченко, В. (2019). Організація самостійної пізнавальної діяльності майбутніх юристів в коледжах як складова їх підготовки до професійної діяльності. *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини*, 15, 71–75. <https://doi.org/10.32626/2309-8082.2019-15.71-75>
- Нітченко, А. (2023). Інноваційні методи навчання в системі вищої юридичної освіти. *Актуальні проблеми правознавства*. 1(7). <https://aplsp.stu.cn.ua/article/view/277543>
- Перкатий, Р. (2016). Сутність, зміст та структура самоосвітньої компетентності майбутніх офіцерів Національної поліції. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Педагогічні науки*. 4. http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnadpcpn_2016_4_19
- Потапчук, Т. & Кравець, Н. (2021). Формування самоосвітньої компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. *Освітологічний дискурс*, 32(1). <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2021.1.12>
- Пришула, Ю. Ю. (2016). *Формування самоосвітньої компетентності майбутніх інженерів-будівельників у процесі професійної підготовки: дис.... к.пед.наук: 13.00.04*. Національний авіаційний університет. Київ.

- Самарук, Н. (2019). Структура та педагогічні умови формування самоосвітньої компетентності майбутніх фахівців. *Молодь і ринок*. 9 (176). <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2019.182235>].
- Тернавська, Т. & Беляєва, А. (2026). Організація самоосвіти та юридична практика як орієнтири формування професійних компетентностей майбутніми юристами. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, (223), 480-485. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-223-480-485>
- Ткаченко, Н. М. (2019). Формування професійної компетентності майбутніх правників у процесі фахової підготовки. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 68.
- Федь, І. С., Вікторенко, І. Л. & Вовк, Н. В. (2021). Формування самоосвітньої компетентності майбутніх фахівців у сучасному освітньому просторі. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 75, 3. <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.75-3.21>
- Шевченко, Т. В. (2020). Самоосвітня компетентність як чинник професійного становлення майбутнього юриста. *Вища школа*. 5.

REFERENCES

- Dychkivska, I. M. (2004). *Innovatsiini pedahohichni tekhnologii : navchalnyi posibnyk*. Kyiv : Akademydav.
- Fed, I. Ye., Viktorenko, I. L. & Vovk, N. V. (2021). Formuvannia samoosvitnoi kompetentnosti maibutnykh fakhivtsiv u suchasnomu osvitnomu prostori. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh*. 75, 3. <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.75-3.21>
- Koval, I. V. (2016). *Pravove vykhovannia studentiv u navchalno-vykhovnomu protsesi pedahohichnoho koledzhu: avtoref. ...kand. ped.nauk : 13.00.07*. Uman.
- Kravtsova, N. V. (2024). Sutnist i struktura samoosvitnoi kompetentnosti maibutnykh bakalavriv mashynobudivnykh spetsialnostei. *Osvita doroslykh: teoriia, dosvid, perspektivy*, 25(1). [https://doi.org/10.35387/od.1\(25\).2024.124-137](https://doi.org/10.35387/od.1(25).2024.124-137)
- Lysytskiy, M. Yu. (2025). Zmist samoosvitnoi kompetentnosti maibutnoho yurysta. *Administratyvno-pravove, sotsiolohichne ta psykholohichne zabezpechennia diialnosti Natsionalnoi politsii Ukrainy : zb. Materialiv nauk.-prakt. konf. m. Vinnytsia: KhNUVS, Ch. II*. <https://dspace.univd.edu.ua/handle/123456789/24778>
- Matkovskiy, A. O. (2026). Model formuvannia hotovnosti maibutnykh yurystiv do profesiinoho samorozvytku zasobamy neformalnoi osvity. *Visnyk Mizhnarodnoho ekonomiko-humanitarnoho universytetu imeni Akademika Stepana Demianchuka. Seriya: Pedahohika ta psykholohiia*. 2. <https://doi.org/10.32782/3041-2021/2026-2-23>
- Melnychuk, I. M. (2011). *Teoriia i praktyka profesiinoy pidhotovky maibutnykh sotsialnykh pratsivnykiv zasobamy interaktyvnykh tekhnologii : dys. ... doktora ped. nauk : 13.00.04*. Ternopil.
- Miroshnichenko, V. (2019). Orhanizatsiia samostiinoi piznavalnoi diialnosti maibutnykh yurystiv v koledzhakh yak skladova yikh pidhotovky do profesiinoy diialnosti. *Visnyk Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohienka. Fizychno vykhovannia, sport i zdorovia liudyny*, (15), 71–75. <https://doi.org/10.32626/2309-8082.2019-15.71-75>
- Nitchenko, A. (2023). Innovatsiini metody navchannia v systemi vyshchoi yurydychnoi osvity. *Aktualni problemy pravoznavstva*. 1(7). <https://aplsp.stu.cn.ua/article/view/277543>
- Perkatiy, R. (2016). Sutnist, zmist ta struktura samoosvitnoi kompetentnosti maibutnykh ofitseriv Natsionalnoi politsii. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoisluzhby Ukrainy. Seriya: Pedahohichni nauky*. 4. http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpradpcpn_2016_4_19
- Potapchuk, T. & Kravets, N. (2021). Formuvannia samoosvitnoi kompetentnosti maibutnykh vykhovateliv zakladiv doshkilnoi osvity. *Osvitohichnyi dyskurs*. 32(1). <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2021.1.12>
- Pryshupa, Yu. Yu. (2016). *Formuvannia samoosvitnoi kompetentnosti maibutnykh inzheneriv-budivelnykiv protsesi profesiinoy pidhotovky: dys.... k.ped.nauk: 13.00.04*. Natsionalnyi aviatsiinyi universytet. Kyiv.
- Samaruk, N. (2019). Структура та педагогічні умови формування самоосвітньої компетентності майбутніх фахівців. *Молодь і ринок*. 9(176). <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2019.182235>].
- Shevchenko, T. V. (2020). Samoosvitnia kompetentnist yak chynnyk profesiinoho stanovlennia maibutnoho yurysta. *Vyshcha shkola*. 5.
- Ternavska, T. & Bieliaieva, A. (2026). Orhanizatsiia samoosvity ta yurydychna praktyka yak oriientyry formuvannia profesiynykh kompetentnostei maibutnomy yurystamy. *Naukovi zapysky. Seriya: Pedahohichni nauky*, (223), 480-485. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-223-480-485>
- Tkachenko, N. M. (2019). Formuvannia profesiinoy kompetentnosti maibutnykh pravnykiv u protsesi fakhovoi pidhotovky. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova*. 68.